

Aflevering 6:

Een kelder onder het schoolgebouw (deel 1)

De geschiedenis van deze ruimte staat centraal in deze aflevering. Bij de bouw van de school in 1954 (zie aflevering 3) is het gebouw deels voorzien van een kelder. Onder lokaal 0.10 en kamer 0.11 (voor de ouderen onder ons: het voormalige biologielokaal en de oude rectorkamer) is deze kelder gelegen. Verder loopt de ruimte aan de rechterkant van de hal door (in het verlengde van kamer 0.11). Rechtsachter in de hal is een trap die toegang verschaft tot deze kelder. Tenslotte loopt de kelder door onder het vroegere toneel / de oude administratie (de huidige docentenwerkplek 0.25). In dat laatste gedeelte bevindt zich de verwarmingsinstallatie voor de gebouwen A en B.

Het eerste stukje (onder 0.10 en 0.11) is het meest memorabel. Diverse functies heeft deze ruimte gehad.

Het begin: landsbelang!

Aandacht voor de bouw van de kelder in de pers.

Allereerst werd de ruimte gebouwd en ingericht voor de Bescherming Bevolking (B.B.). De Bescherming Bevolking is ontstaan ten gevolge van de Koude Oorlog. Op 20 oktober 1950 richtte de minister van Binnenlandse Zaken een "Nota inzake de burgerlijke verdediging" aan de Tweede Kamer. Immers, "de oorlogsvoering heeft een totaal karakter gekregen en eist alle krachten tot het uiterste op". Het gevolg van deze nota was de totstandkoming van de Wet Bescherming Bevolking in 1952. De wet verstond onder Bescherming Bevolking "het geheel van niet-militaire maatregelen ter bescherming van de bevolking en haar bezittingen, zomede de bezittingen van openbare lichamen tegen de onmiddellijke gevolgen van oorlogsgeweld". De organisatie van de B.B. was een landelijke. De B.B. viel onder het ministerie van Binnenlandse Zaken. In de provincies werden de Commissarissen van de Koningin, in de gemeenten de burgemeesters en in de kringen (meerdere gemeenten waren verenigd tot een kring) de Kringraad verantwoordelijk

gesteld voor de opbouw van de organisatie. Nederland was verdeeld in 40 A-gemeenten of A-kringen en 72 B-kringen.

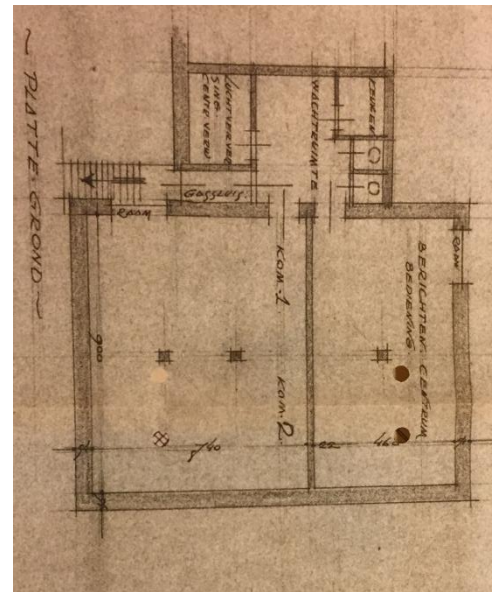
De kring BR 6 (Oss) wordt onderverdeeld in 4 rayons namelijk: Oss, Schaijk, Mill en Cuijk.

De commandopost van de Kring BR 6 was vanaf 1955 ondergebracht in de kelder onder onze Middelbare Meisjes School aan de Vianenstraat. Deze bezat ook een telefoon- en radiocentrale.

In 1961 werd de B.B. gereorganiseerd. Het betekende het einde van Kring BR 6.

De functie van de kelder verklaart daarom de bijzondere toegangsdeur.

Het wel en wee van de kelder B.B. komt in een volgende aflevering nog nader aan bod!

Definitieve indeling van de B.B. ruimte

De tweede functie: kort leslokalen, daarna vooral de T-Tuin

Nadat de B.B. de ruimte had overgedragen aan de school (in 1967) werd er na enige tijd in het kader van het ruimtetekort op school een bijzondere bestemming aan de kelder gegeven: er werden 2 leslokalen gevestigd in deze donkere ruimte. Anno nu niet meer voor te stellen. Wet- en regelgeving zijn dermate veranderd dat hiervan geen sprake meer kan zijn. Daarna werden er in de kelder, om de woorden van Piet Offermans te gebruiken, “vage en vredelievende activiteiten” georganiseerd. Het werd een soort “trefcentrum” voor dichters, schilders en muzikanten. Totdat de

Schooldriedaagse van 1976 een groep leerlingen aanspoorde om de ruimte te gaan claimen als leerlingenruimte. In 1979 werd dat doel bereikt. Met eigen commissies, sub-commissies, contactpersonen, reglementen en statuten. Voor velen was dit de enige echte ontmoetingsruimte op school. Verboden terrein voor leraren (in principe). De enige die met regelmaat de T-Tuin betrad was de conciërge: om de muziek zachter te laten zetten. Door de muur van rook (er werd in de T-Tuin gerookt!!) werd er een weg gebaand naar de geluidsinstallatie achter in de ruimte. Als strafmaatregel werd de installatie ook wel eens buiten gebruik gesteld. Stel je voor: de rector die

boven de ruimte lokaal hield, werd regelmatig van zijn stoel geblazen door de bonkende muziekgeluiden uit de kelder.

Piet en Frans!

Conciërge Piet van der Heijden had een haat-liefde verhouding met de T-Tuin. Regelmatig sprak hij over “die verrekte T-Tuin”. Hij had ook een knop in zijn loge om de schoolbel te laten klinken in de kelder. Anders kwamen de bezoekers waarschijnlijk nooit meer boven de grond...

Oud-leerlingen kennen de ruimte vooral als de T-Tuin. Op Open Dagen die zij bezoeken met eigen kroost wordt vaak de vraag gesteld of de ruimte nog in gebruik is. Vaak met weemoed denken ze dan terug aan die goede oude tijd. Waarin leerlingen de zeggenschap hadden over een eigen ruimte en waar vriendschappen ontstonden voor het leven.

In latere afleveringen zal uitgebreid stil worden gestaan bij de T-Tuin. Dan komen de leerlingen aan het woord!

De derde functie: rook- en ontmoetingsruimte voor een select gezelschap...

Nadat de functie als leerlingenruimte van de kelder werd gehaald, is de ruimte een tijdje ongebruikt gebleven. Totdat... de overheid het roken binnen gebouwen steeds verder aan banden legde. In vroeger tijden werd er gerookt tot in het klaslokaal, iets dat je tegenwoordig niet meer kunt voorstellen. In een later stadium werd het roken beperkt tot kantoren en personeelsruimten. Daarna werden er speciale rookplekken ingericht. In Nederland geldt sinds 1 januari 2004 het recht op een rookvrije werkplek. Werkgevers zijn verplicht om ervoor te zorgen dat werknemers kunnen werken zonder hinder of overlast te ondervinden van tabaksrook. Daarom werd eerst 1.11 rookhok, later wordt een deel van de huidige personeelskamer daarvoor gebruikt.

De totale verbanning van de roker uit het schoolgebouw leidde tot een nieuwe functie voor de kelder onder school. Voor een select groepje rokers werd het een veilige en intieme thuishaven die intensief tijdens pauzes werd gebruikt. Toen er een totaalverbod kwam op roken binnen het schoolgebouw (in 2017) werd ook deze functie aan de kelder ontnomen.

En nu?

De ruimte onder 0.10 en 0.11 staat leeg. En is werkloos geworden. Geschiedenis en nostalgie zullen voor altijd aan de ruimte blijven kleven. Het is echter zonde om er niets meer mee te doen. Snode plannen van enkelen (ook ondergetekende) om er via een ingrijpende verbouwing een mooie leerlingenruimte van te maken met verbinding naar de binnentuin, hebben de fase van brainstorm nog niet overschreden. Wellicht leidt voortschrijdend inzicht tot instemming en nadere concretisering. Zou het 75 jarig bestaan van de school een mooi moment zijn?

*Geert Arts
juli 2019*